

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Calculi candidi de Eucharistia interpretatio. Sectio VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

quod verbum significat supputare, siue rationes subducere, quam ob causam supputandi peritos appellare solet Plato λογιστικός. Commendat igitur Apostolus ut passionem Christi, eiusque merita quasi calculis diligentissime supputemus, cum in eis salutis nostrae pretium, quod Deo soluimus, sit constitutum. Tertio, Christus quibus honorum fert suffragia, eorum nomina in se ipso veluti in calculo inscribit, & ita eorum creat magistratus. Denique dies gratiae, quibus reconciliati sumus Deo meliorem lapillo, id est, Christo ipso signati sunt, quippe qui eiusmodi reconciliationem aduentu suo perfecit.

Quod attinet ad nomen nouum quod in hoc calculo incisum est, id plane est nomen Iesu seu saluatoris, quod optimo iure nouum dicitur, quoniam, ut contendit Galatinus libro 3. Arcanorum cap. 18. nusquam vlli praterquam Christo Domino id nomen fuit impositum. Et enim Iesus Naue, Iesus Syrach, & Iesus Iosedech (de quibus poterat esse controuersa) non Iesuah, id est Iesus, vocati sunt: sed Iesuah, id est, Dominus saluabit, in cuius rei confirmationem assert illud E. 62. *vocabitur tibi nomen nouum, quod os Domini nominauit.* Itaque concludit tres illos non fuisse dictos saluatores, sed expectantes Deum, qui saluaret. Sed vtrum haec Galatini obseruatio vera sit, ad caput duodecimum expendemus. De nomine etiam Iesu, eundem locum E. 62. interpretantur Gregor. Nazianz. oratione de amore pauperum, Euseb. Cæs. libro 2. demonstrationis Euangelicæ cap. 49. & Cyril. Alex. lib. 5. de Trinitate: quamuis in commentarijs E. 62. in aliam deflexerit expositionem. Aduertendum est autem ad verbum sic esse transferendum ex Hebræo: *Nomen nouum, quod os Domini perforabit:* Solent enim Hebraei excauandi, seu perforandi verbum ad eam notationem; seu exarationem nominum significandam transferre, quæ in lapide, aut ære incidi solent: qua translatione indicatur Christum Dominum illustrissimum Iesu nomē vulnerum suorum perforationibus meruisse: sic enim in hoc calculo candido tantum nomen incidi oportuit: quemadmodum dixit Apostolus ad Philippenfes 2. *Propter sum, quod Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen quod est super omne nomen.* Rectè autem subiungitur: *Quod nemo scit nisi qui accipit.* Quia nominis Iesu virtutem, & maiestatem, nemo perfectè intelligit: nisi qui eius per fidem, & gratiam est participes. De quo qui plura desiderat, legat Georgium Venetum in sua Harmonia Cantico 2. tonò 6. cap. 7. & 8.

V.
Iesus, nouum
nomen.
Galatin.

E. 62. 2.

Greg. Naz.
Euseb. Cæs.
Cyril. Alex.

Nomen Iesu
clausu inci-
sum.

Philip. 2. 9.

Greg.
Venet.

Calculi candidi de Eucharistia interpretatio.

SECTIO VI.

I AM superius in expositione contextus ex nonnullorum sententia docuimus, I. calculum candidum inter alia Eucharistiam seu corpus Christi in Sacramento significare: cuius interpretationis ratio paulò fufius tradenda est. Primum igitur iuxta Diuum Hieronymum in epistola ad Damasum, quæ incipit *Septuaginta*: vbi huc calculus carbunculum interpretatur, rectè ea similitudo in corpus Christi, prout est in Sacramento conuenit: reperiri enim carbunculum candidum testatur Plinius libro 37. cap. 7. Cum igitur carbunculus ex genere sit gemmarum ardentium, significatur ignea vis amoris, quam Christus in hoc Sacramento instituendo declarauit, ad quod eam ob causam referri potest illud Cantico- rum capite quinto, *Dilectus meus candidus, & rubicundus*: vbi cernis Christum carbunculum candidum, simulque ardentem appellari: quo etiam sensu

I.

D. Hieron.
Christus in
Eucharistia,
Carbuncu-
lus candidus
Cant. 5. 10.

Esai. 6.

possumus accipere calculum illum, de quo agitur Esai. 6. Quem Seraph tulit forcipe de altari, in quo innuitur altare Eucharisticum: eo que os Esaiæ tetigit, ac mundavit: in quo sanctitas, quam confert Eucharistia digue communicantibus, exprimitur. Et quidem hunc Esaiæ carbonem accensum, seu carbunculum, quemadmodum Æptuag. transtulerunt, ut superius diximus, quamquam Cyril.

Cyrril. Alex.

Alexandr. de incarnatione lib. 8. & lib. 1. in Esaiam intelligat de Christo, quem in ore per fidei confessionem accipimus, prophetiarum, & caremoniarum legalium, quæ ipsum adumbrarunt, veritate & typo, quasi forcipe; tamen Theodoretus de Eucharistiæ communione interpretatur.

Theodoret.

II.

Secundò. Possumus per calculum candidum, quem plerique pretiosam gemmam in genere interpretantur, margaritam, seu vnionem intelligere, quo nomine Christum censeret docet Origenes in cap. 7. Matthæi, super illud *Simile est regnum calorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas, inuenit autem vna pretiosa, &c.* Nec immeritò calculum candidum margaritam accipimus, quia ut ait Plin. lib. 9. cap. 35. Vnionum præstantia in orbe, læuore, pondere, & candore posita est: quod si fas est diuina humanis illustrare, quemadmodum fertur Regina Ægypti Cleopatra vna cæna centies centena millia sestertium, id est ducenta quinquaginta millia aureorum absumpsisse magnificentiæ ostendendæ causa, epoto videlicet coram Antonio vnione pretiosissimo, qui tantæ æstimabatur, ut cõmemorat Plinius loco paulò ante citato: ita Christus se ipsum infiniti pretij vnionem in cœna Eucharistica, quæ eius est magnificentia regalis, omnibus edendum, sacerdotibus etiam hauriendum proponit: hoc enim significat cum ait. *Dabo ei calculum candidum.* Accedit quòd vnionis appellatio Christo in Sacramento iure optimo tribuitur: dictæ enim sunt margaritæ vniones, ut ibidem ait Plin. quod nullæ duæ reperiantur indiscretæ seu similes, sic enim hic vnio de quo agimus in Sacramento sibi vendicat, tum quod ad vnionem inter fideles conciliandam, hoc sacramentum instituerit, quam vel ipsa sacramenti ratio significat, nam ut ait D. August. tractatu 26. in Ioannem: propterea Christus hoc sacramentum in ijs rebus instituit, quæ ad vnum aliquod rediguntur, siquidem ex multis granis vnus panis efficitur, & ex multis racemis vinum confluit: Tum propter vnionem illam mirificam, quam per sui communionem in sacramento nobiscum efficit:

Origen.

Matth. 13.

Plin.

Christus in Sacramento margarita, & vnio pretij infiniti.

Plin.

D. August.

Eucharistia vnionem admirabilem efficit.

Ephes. 3. 6.

Cyrril. Alex.

Glaph.

Dionysius

Areopag.

D. Cypr.

III.

Beda.

Smaragdus,

insigne castitatis.

propter quam concorporati eius appellantur ab Apostolo ab Ephes. 3. cum ait, *Gentes esse cohæredes, & concorporales, & participes promissionis in Christo:* quem locum de communionem Eucharistiæ intellexit Cyril. Alex. lib. 12. in Ioan. cap. 16. & in libris Allegoriarum quos scripsit in Pentateuchum, & Glaphira appellauit in Genes. cap. de Adam. *Concorporales,* inquit, *facti sumus ei per mysticam benedictionem,* hoc est per communionem corporis Christi in sacramento, de qua vnione loquens Dionys. Areop. libro de Ecclesiastica Hierarch. cap. de communionem, appellat eam *ἑνωσις ἀξιος*, id est vnionem summam: & D. Cypr. in sermone de cœna Domini, vnitatem, quæ progreditur vsque ad societatem germanissimam: ex quibus iam cernis quàm aptè Christus in sacramento vnioni comparatur.

Postremo, quia iuxta Bedæ expositionem, Calculus hic non nisi castitatis cultoribus promittitur: sic enim Beda, vult illud, *Vincens*, ad castitatem referendum, ob ea, quæ de Nicolaitarum libidine precesserant. Quare non immerito hunc calculum Smaragdum pretiosam gemmam interpretari possumus, de qua illud refertur admirabile vsu, & experimento compertum, quod nimirum vsque ad deò libidini aduersetur, ut omnino frangatur, si quis eam tecum habeat in patrandare vene-

re venera: quemadmodum refert Pierius in suis Hieroglyph. libro 41. cap. de Smaragdo, & experimento ipso comprobatum est, etenim ut refertur in Lusitanis annalibus, in conceptione Ioann. 2. Regis Lusitaniæ, Isabella matris Smaragdus summi pretij, quem anulo inclusum gestabat, fractus dicitur, quemadmodum Rex Alphonus hoc nomine quintus ipsius Ioannis pater confirmavit, in quo vides ad viuum expressam eam mentis, & corporis puritatem, quæ ad communicandum requiritur: vitiditas etiam smaragdi oculis gratissima spem gloriæ significat, quæ præcipuè hoc sacramèto continetur, cum sit à Christo institutū non modo in monumentum, & pignus amoris, sed in gloriæ etiam arrhabonem certissimum.

COMMENTARIUM QUARTVM EXEGETICVM.

DE ANGELO THYATHIRÆ.

Quid literæ contineant, de que earum inscriptione.

Hæc dicit filius Dei, qui habet oculos tanquam flammam ignis, & pedes eius similes aurichalco.

SECTIO PRIMA.

QUARTA Epistola scribitur ad Angelum Thyatiræ, commendationem, vituperationem, comminationem, denique promissionem continens ijs, qui Iezabelem secuti non fuerint. Nonnulli hæretici ex eo Apocalypsis auctoritatem negant, quod Ioannis tempore Thyatiræ Ecclesia nondum fuerit, ad quam tamen scribit. Verum quicquid sit de Ecclesiæ Thyatirensis fundatione, illud satis esse debet, quod eiusmodi hæreticis respondet Epiphanius libro 2. aduersus hæreses, hæreli 51. Docet enim Ioannem potuisse spiritu prophetico ad eam, quæ postea ibi futura erat, Ecclesiam scribere, eique denunciare, quomodo decipienda erat falsis Phrygastarum prophetijs. Quod verò attinet ad literarum inscriptionem, ea est huiusmodi. *Hæc dicit filius Dei, qui habet oculos tanquam flammam ignis, & pedes eius similes aurichalco*, cuius inscriptionis ratio multiplex est.

Error hæreticorum refellitur. Epiphanius.

Prima ratio est Richardi de sancto Victore: quia Thyatiræ quidam Christiani II. feminarum, & nonnunquam Dæmonum libidini seruiebant, alijsque exemplo suo ad eadem scelera patranda incitabant, Rectè dicitur Christus habere oculos sicut flammam ignis, ut nimirum nefarij illi homines intelligerēt Christum, omnia, quæcumque ab eis gerebantur, intueri. Dicitur etiam habere pedes aurichalco similes, ut monerentur perditis suis moribus nuntium remittere, & electos ac probos viros, qui per Christi pedes significantur, imitari. Secunda est Rupert. Fortitudo aurichalco. comparatur.

Richard. de S. Vict. Christi oculi, tanquam ignis ad impios intuentos. Rupert. Fortitudo aurichalco. comparatur.